

Beschermd status wolf wordt als het aan de EU ligt verlaagd naar “Beschermd”

Een meerderheid van de Europese lidstaten wil de beschermde status van de wolf in Europa verlagen, van “strikt beschermd” naar “beschermd”. Het besluit volgt op een eerder voorstel van de Europese Commissie. De wet is daarmee echter nog niet aangepast. Wat is hiervoor nodig?

Beschermd status van de wolf verlagen

Als het aan de EU-lidstaten ligt, wordt de beschermde status van de wolf in Europa verlaagd van “strikt beschermd” naar “beschermd”. De EU-lidstaten in de Raad van de EU zijn akkoord met het eerdere [voorstel](#) van de Europese Commissie om de beschermde status van de wolf aan te passen. Nu de Raad heeft [ingestemd met het voorstel](#), zal de EU de verlaging van de beschermde status van de wolf aan het Permanent Comité van het Verdrag van Bern voorleggen.

Wolvenroedels trekken steeds verder op in Europa. Door de beschermde status die wolven als inheemse soort genieten in Europa, heeft de wolf volop zijn terugkeer gemaakt in Europese regio's, waaronder Nederlandse. De Europese Commissie en de Raad signaleren dat deze terugkeer tot conflicten leidt met lokale landbouw- en jachtgemeenschappen. Ursula von der Leyen, voorzitter van de Commissie, [sprak eerder](#) van een “reëel gevaar” voor de veestapel en mogelijk ook voor de mens.

Met het voorstel hopen de Commissie en de Raad op meer flexibiliteit bij het oplossen van sociaaleconomische conflicten die zijn gerelateerd aan de opkomst van wolven in Europa.

Overzicht: Veranderingen in de Beschermingsstatus van de Wolf en Implicaties

1. Internationale en Europese Aanpassingen

Verdrag van Bern:

- **Huidige status:** De wolf is “strikt beschermd”.
- **Wijziging:** Het Permanent Comité heeft ingestemd met verlaging naar “beschermd”. Dit maakt nationaal flexibel beleid mogelijk, zoals afschot bij problematische situaties.
- **Stemprocedure:** Vereist een tweederdemeerderheid van de aangesloten landen; recentelijk bereikt.
- **Betekenis:** Opent de weg voor minder stringente nationale regels zonder in strijd te zijn met internationale verplichtingen.

Europese Habitatrictlijn:

- **Huidige status:** Verplicht lidstaten de wolf strikt te beschermen.
- **Aanpassing:** Vereist unanieme instemming van de EU-lidstaten, wat een aanzienlijke hindernis vormt door tegenstand van landen zoals Spanje en Ierland.
- **Gevolgen:** Zolang de Habitatrictlijn niet wordt aangepast, blijft de strikte bescherming op EU-niveau van kracht, ook als het Bern Verdrag verandert.

2. Nationale Implementatie

• Nederlandse situatie:

- De Habitatrictlijn is verwerkt in de Omgevingswet. Provincies hebben de verantwoordelijkheid om ontheffingen te verlenen voor beheermaatregelen.
- Provincies signaleren problemen met de huidige rigide regels,

met name in gebieden met veel conflicten tussen wolven en mensen.

- **Lopende initiatieven:**

- Het Rijk werkt aan een **uitvoeringsagenda wolf**, gericht op preventie en snellere acties bij incidenten.

- Voorbereidingen voor een **landelijk team veebescherming** (Wolf Fencing Team) om veehouders te ondersteunen.

- Definiëring van “probleemwolf” om problematische wolven effectief te kunnen beheren. De staatssecretaris LVVN werkt ook aan het opstellen van een definitie voor een probleemwolf waarmee adequater en sneller ingrijpen bij incidenten mogelijk moet worden. Hierover voert hij gesprekken met provincies en deskundigen.

3. Politieke en Maatschappelijke Druk

- **Drukpunten:**

- Aanvallen van wolven op vee en zorgen over veiligheid versterken de roep om een soepeler beleid.

- Boerenorganisaties en landelijke gemeenschappen vragen om meer flexibele maatregelen.

- **Tegenstand:**

- Natuurbeschermingsorganisaties en partijen zoals de Partij voor de Dieren zien het loslaten van strikte bescherming als een gevaarlijk precedent.

- Europese groeperingen waarschuwen voor mogelijke afbreuk aan het natuurbeschermingsbeleid als geheel.

4. Conclusie en Toekomstperspectief

De verlaging van de beschermde status van de wolf is een gelaagd proces:

- **Internationaal:** Het Bern Verdrag is aangepast, wat ruimte biedt voor beleidswijzigingen.
 - **Europees:** Aanpassing van de Habitatrictlijn is cruciaal, maar vereist unanimititeit – een aanzienlijke uitdaging.
 - **Nationaal:** Nederland werkt aan praktische oplossingen, zoals preventieve maatregelen, definiëring van probleemwolven, en het opzetten van een landelijke infrastructuur voor bescherming van vee.
 - **Kernuitdaging:** Zolang de Habitatrictlijn niet wordt aangepast, blijven veel restricties in stand. Tegelijkertijd wordt nationaal beleid voorbereid om, zodra mogelijk, meer flexibel beheer te implementeren.
-

Besmet wild zwijn met Afrikaanse varkenspest spoelt 100 KM buiten het besmette gebied aan in Duitsland

De vondst van een met Afrikaanse varkenspest (AVP) besmet wild zwijn dat 100 kilometer buiten het oorspronkelijke besmette gebied in Duitsland is aangespoeld, roept ernstige zorgen op over de verspreiding van het virus. Het dier, gevonden tussen Boppard en Spay in Rijnland-Palts, toont aan hoe snel en onverwacht het virus zich via natuurlijke routes zoals rivieren kan verplaatsen.

Maatregelen in Duitsland

1. **Zoekacties:** Zowel drones met warmtebeeldcamera's als

gespecialiseerde kadaverzoekhonden worden ingezet om de omgeving systematisch te doorzoeken. Tot nu toe zijn er geen andere besmette kadavers aangetroffen.

2. Beperking van activiteiten: In het getroffen gebied geldt een algeheel jachtverbod en zijn geplande drukjachten afgelast om verdere verspreiding te voorkomen. Naast de jachtverboden worden ook andere activiteiten in de besmette gebieden tijdelijk opgeschort, zoals bos- en akkerbouw. Dit is om de rust in het gebied te bewaren en de wilde zwijnenpopulatie zo min mogelijk te verstoren.

3. Transportbeperkingen: het transport van wilde zwijnen, varkens of producten hiervan uit besmette gebieden is verboden. Alleen tanden van geschoten wilde zwijnen mogen, onder bepaalde voorwaarden, worden meegenomen.

Reactie in Nederland

De Producentenorganisatie Varkenshouderij (POV) beschouwt de situatie als zorgwekkend, zeker in het licht van het lopende jachtseizoen en de betrokkenheid van Nederlandse jagers in Duitsland. De nadruk ligt op alertheid en het strikt naleven van hygiëneregels.

Belangrijke hygiënerichtlijnen voor jagers

Jagers moeten strenge hygiënemaatregelen volgen om te voorkomen dat ze het virus verspreiden. Dit omvat het grondig reinigen en ontsmetten van auto's, materialen, kleding en schoeisel. Ook moet worden vermeden dat jachthonden in contact komen met wilde zwijnen of delen van wilde zwijnen

•**Reiniging en desinfectie:** Maak alle materialen en voertuigen grondig schoon.

•**Verantwoord afvalbeheer:** Laat geen etensresten achter in de natuur.

•**Voorkom besmetting van varkensbedrijven:** Vermijd contact met

gedomesticeerde varkens na een jacht.

- **Gebruik beschermingsmiddelen:** Werk met wegwerphandschoenen en werkkleding die heet gewassen kan worden.

Meldplicht

Jagers en andere betrokkenen moeten verdachte gevallen van AVP melden bij de lokale autoriteiten of [de NVWA](#). Dit is cruciaal om vroegtijdige detectie en bestrijding van de ziekte te waarborgen. Deze maatregelen zijn bedoeld om de verspreiding van AVP te beperken en de impact op de varkenshouderij en de wilde zwijnenpopulatie te minimaliseren.

Bestrijding invasieve exoot de Aziatische hoornaar

Betreft: Informatie over de Aziatische hoornaar

Putten, 28 november 2024

Het ImkersOverleg is een samenwerkingsverband van de georganiseerde imkerij in Nederland bestaande uit de Nederlandse Vereniging van Bijenhouders (NBV), Imkers Nederland (IN), de Beroepsvereniging van Nederlandse Imkers (BVNI) en de Biologische Dynamische Imkers (BD-werkgroep). Het ImkersOverleg vraagt uw aandacht voor samenwerking op landelijk en lokaal niveau met betrekking tot de bestrijding van de Aziatische hoornaar.

De Aziatische hoornaar (*Vespa velutina*) is een invasieve exotische wesp die afkomstig is uit Zuidoost-Azië. De soort is per ongeluk in Europa geïntroduceerd via een zending aardewerk

uit China in 2004. Sindsdien heeft de Aziatische hoornaar zich snel verspreid over verschillende Europese landen, waaronder Frankrijk, Spanje, Portugal, Italië, België, Nederland, Duitsland, Zwitserland en het Verenigd Koninkrijk. In 2017 werd het eerste nest in Nederland op Schouwen-Duiveland aangetroffen. In de jaren daarna hebben ze zich steeds verder noordelijker kunnen verspreiden en is Artikel 19 van de Europese Invasieve Exotenverordening van kracht. Dit betekent dat Nederland verplicht is om doeltreffende maatregelen te nemen om de soort te beheersen. De provincies in Nederland dragen hiervoor de verantwoordelijkheid.

De Aziatische hoornaar vormt een bedreiging voor de biodiversiteit en de voedselzekerheid, omdat hij jaagt op belangrijke bestuivers, zoals honingbijen, hommels, zweefvliegen en solitaire bijen.

De Aziatische hoornaar maakt in de zomer enorme nesten met veel werksters en nageslacht. Eén nest consumeert in een jaar ongeveer 11 kg insecten, wat overeenkomt met zo'n 100.000 beestjes, en brengt aan het einde van het seizoen tientallen tot honderden nieuwe koninginnen voort die het volgende jaar een eigen nest kunnen stichten. Uit waarnemingen blijkt dat de soort vanuit het zuiden van Nederland snel oprukt richting het noorden van Nederland. In de komende jaren zal de Aziatische hoornaar overal in Nederland voorkomen en bestreden moeten worden.

De bestrijding van de AH is een verantwoordelijkheid van de provincies. Het ImkersOverleg heeft in 2023 de Taskforce Aziatische Hoornaar opgericht om de bestrijding van de AH te coördineren. De Taskforce heeft in elke provincie een netwerk van AH-contactpersonen bij lokale imkerverenigingen opgebouwd, die helpen bij de bestrijding door in het voor- en najaar de AH-koninginnen met selectieve vallen te vangen en die in de zomerperiode secundaire AH-nesten (die meestal hoog in boomtoppen hangen) opsporen, zodat ze door professionele bestrijders kunnen worden weggehaald.

De Taskforce zoekt bij het bestrijden van de AH samenwerking met andere natuurorganisaties en daarbij denken wij ook aan de jagersverenigingen met leden die veel in de natuur komen en die ook te maken krijgen met de Aziatische hoornaar. De jagers zouden bij het signaleren van een AH-nest contact kunnen opnemen met de lokale imkervereniging, die in overleg met de provincie het nest kan laten weghalen. Voorts zoeken wij voor onze zoekgroepen naar primaire en secundaire nesten van de Aziatische Hoornaar vrijwillers; jagers zouden zich bij een dergelijke lokale zoekgroep kunnen aansluiten.

Als jagers in specifieke situaties te maken krijgen met de AH als een AH-nest gesignaleerd wordt, is het van belang op de volgende zaken te letten:

- AH-nesten moeten met de groots mogelijke voorzichtigheid benaderd worden; in de buurt van het nest (binnen 5 meter) is de AH zeer agressief.
- Het weghalen van een nest moet gedaan worden door een professionele ongediertebestrijder in een speciaal pak dat extra bescherming biedt. Daarbij wordt een stofzuiger of een schepnet gebruikt om de hoornaars op te zuigen of te vangen.
- Het verwijderen van een nest moet op een milieuvriendelijke manier gedaan worden, dus niet met gebruikmaking van pesticiden.

Meer informatie over de Aziatische hoornaar kunt u in onderstaande bronnen vinden:

- <https://www.nvwa.nl/onderwerpen/aziatische-hoornaar>

Deze website van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit geeft informatie over de kenmerken, het nest, de melding en de bestrijding van de Aziatische hoornaar in Nederland.

- <https://www.bijenhouders.nl/themas/aziatische-hoornaar/>

Deze website van de Nederlandse Bijenhouders Vereniging

beschrijft het gevaar, de levenscyclus, de herkenning en de opsporing van de Aziatische hoornaar voor de imkerij, fruitteelt en biodiversiteit.

- <https://www.nvwa.nl/binaries/nvwa/documenten/plant/plant-ziekte-en-plaag/plaag/aziatische-hoornaar/rapport-de-aziatische-hoornaar-in-nederland/de-aziatische-hoornaar-in-nederland.pdf>

Dit is een rapport van de NVWA over de verspreiding, de ecologie, de impact en de beheersing van de Aziatische hoornaar in Nederland.

Wij stellen het zeer op prijs als u deze brief onder uw afdelingen en leden zou willen verspreiden. Wilt u over deze onderwerpen nadere toelichting, dan zijn wij uiteraard graag bereid tot een gesprek.

Met vriendelijke groet,

namens de Taskforce AH,

Eric Blankert (ericblankert@hotmail.com, 06-28907060)

Ad van der Wiel (ad.vanderwiel@imkersnederland.nl, 06-20418102)

Nieuwsbrief PC Jacht & Fauna | november 2024

[Nieuwsbrief Praktijk Centrum Jacht Fauna november 2024Downloaden](#)

Vergunning voor beheer damherten in gebied rond Katlijk en Oranjewoud

De provincie Fryslân geeft de Faunabeheereenheid Fryslân een vergunning om de groei van de populatie damherten in het gebied rond Mildam, Katlijk, Oranjewoud en omgeving te beperken. Dit is nodig om in de toekomst het aantal aanrijdingen en gevaarlijke situaties op de weg te verminderen. De Faunabeheereenheid mag de damhertenpopulatie door middel van afschot beheren.

Groeiende populatie en gevaarlijke situaties

De afgelopen jaren is het aantal damherten in het gebied rond Katlijk, Mildam en Oranjewoud flink gegroeid. Naar schatting lopen er nu zo'n 950 dieren. Dit zorgt voor gevaar op de weg, omdat de dieren vaak onverwachts oversteken, wat regelmatig leidt tot aanrijdingen.

De afgelopen jaren zijn verschillende andere maatregelen getroffen om gevaarlijke situaties en overlast op de weg te

beperken. Bijvoorbeeld het plaatsen van dynamische waarschuwingsborden en een snelheidsbeperking. Dat heeft het probleem niet voldoende opgelost. De groep damherten groeit snel en de provincie wil ongelukken op de weg zoveel mogelijk voorkomen. Daarom wordt nu begonnen met het beheer van de populatie, zodat later geen grootschaliger ingrepen nodig zijn.

Ook schade aan natuur en gewassen

Naast verkeersgevaar brengen de damherten ook schade toe aan de natuur en landbouw. Ze eten van jonge bomen, struiken en landbouwgewassen, en ook van tuinen van omwonenden. De vergunning wordt afgegeven in het kader van verkeersveiligheid, maar mogelijk leidt dit ook tot afname van deze schade.

Afschot van zieke en gewonde dieren in heel Fryslân

Naast beheer van de populatie damherten in het gebied bij Katlijk en Oranjewoud, krijgt de Faunabeheereenheid ook toestemming voor afschot van zieke of gewonde damherten om onnodig lijden te voorkomen. Dat geldt voor heel Fryslân.

Vergunning inzien en bezwaar

De vergunning is op verschillende manieren in te zien:

- Via www.overheid.nl (zaaknummer 282266).
- Op het provinciehuis (Tweebaksmarkt 52 in Leeuwarden). Dat kan op werkdagen tussen 9.00 en 16.00 uur. Neem van tevoren contact op via provincie@fryslan.frl of 058 – 292 59 25 om een afspraak te maken.
- Via de mail ontvangen. Mail of bel dan naar de Frontoffice Wet natuurbescherming via wnb@fryslan.frl of

058 – 292 89 95.

De vergunning treedt 4 weken na bekendmaking in werking. Tot en met 6 weken na de bekendmaking kunnen belanghebbenden een gemotiveerd bezwaarschrift indienen bij Gedeputeerde Staten. Daarin moet staan: naam en adres, de dagtekening, een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht en de reden van het bezwaar.

Postadres: Gedeputeerde Staten, Postbus 20120, 8900 HM Leeuwarden

Gelderland moet ganzenoverlast aanpakken

In het kader van natuurbeleid kwam ook de ganzenproblematiek ter sprake. Net zoals in andere provincies, wordt ook in Gelderland veel ganzenoverlast ervaren.

Wilco Nieuwenhuis, bestuurslid afdeling Zuidoost Veluwe en biologisch melkveehouder en akkerbouwer in Velp, sprak daarover op 16 oktober al in bij Provinciale Staten. LT0 pleit voor een hogere schadevergoeding van 75 in plaats van 50 euro per hectare en om indirecte schade ook te vergoeden. Daarnaast zou volgens LT0 grond in het Gelders Natuurnetwerk (GNN) in aanmerking moeten komen voor een tegemoetkoming bij faunaschade.

De doelstand voor het aantal ganzen in Gelderland (30.000) wordt al jaren niet gehaald. Het tegenovergestelde zelfs. Het aantal ganzen ligt zelfs jaren boven de 60.000. Daardoor moet er veel tegemoetkoming worden uitgekeerd door de provincie. Ook zijn er geluiden dat het melden van faunaschade bij BIJ12 belemmerend werkt. [Dit geluid komt landelijk terug.](#)

SGP, BBB, ChristenUnie, PVV, CDA en VVD dienden daarom een motie in die het college de opdracht meegeeft om de doelstand binnen een termijn van drie jaar (voor 2028) te behalen en de meldprocedure voor faunaschade te vereenvoudigen.

Gedeputeerde Harold Zoet stond positief tegenover de motie en ziet het als ondersteuning van zijn beleid om de ganzenpopulatie in Gelderland en de schadekosten te beperken. De motie kreeg een ruime meerderheid: 42 Statenleden stemden voor, 11 tegen.

Nu al meer wolvenaanvallen geregistreerd als geheel vorig jaar

De stijging in het aantal wolvenaanvallen in Nederland in 2024 ten opzichte van 2023 laat zien dat de aanwezigheid van wolven en hun impact op veehouderijen sterk toeneemt, met name in provincies als Gelderland. In de eerste negen maanden van dit jaar zijn al 491 aanvallen geregistreerd, wat een aanzienlijke stijging is vergeleken met de 399 aanvallen in heel 2023. Dit aantal kan zelfs nog hoger liggen, aangezien veehouders niet verplicht zijn om schade door wolven te melden bij BIJ12, de organisatie die de registratie en schadevergoedingen in Nederland beheert.

Er is een regionale variatie zichtbaar: in Gelderland zijn de aanvallen fors toegenomen, terwijl Noord-Brabant juist een sterke daling ziet in het aantal geregistreerde incidenten. De afname in Noord-Brabant kan mogelijk worden toegeschreven aan de afwezigheid van een gevestigde wolf in het zuidoosten van de provincie en minder zwervende wolven. Desondanks benadrukt

de provincie dat dit soort veranderingen fluctuerend zijn en dus niet stabiel zullen blijven.

Ondanks de toename in aanvallen, blijkt uit de gegevens dat veel boeren niet de nodige maatregelen hebben getroffen om hun vee te beschermen, zoals wolfwerende rasters en het 's nachts ophokken van dieren. Hierdoor is de schadevergoeding niet gegarandeerd, omdat deze maatregelen wel worden verwacht om aanspraak te maken op een vergoeding. Tot nu toe is er dit jaar bijna 400.000 euro aan schadevergoedingen uitgekeerd, bijna gelijk aan het totaal van heel 2023. Dit onderstreept de groeiende noodzaak van bescherming voor veehouders en mogelijk beleidsaanpassingen om de balans tussen natuurbescherming en veehouderij te waarborgen.

Uitnodiging **Algemene** **Ledenvergadering NOJG**

Geacht lid / WBE,

Hierbij nodigen wij u uit voor de Algemene Ledenvergadering van de NOJG in **Zalencentrum de Bongerd, Flessestraat 54 te Heteren** op **donderdag 21 november a.s.**

De zaal is open vanaf 19.30 uur alwaar u, na uw aanmelding, van koffie of thee wordt voorzien.

Naast de reguliere agendapunten staat deze avond ook in het teken van twee interessante gastpresentaties.

Tessa van de Heuvel en **Matthijs de Jong** van Meijers Assurantiën zullen zich aan u voorstellen als onze nieuwe partner in jachtverzekeringen en de samenwerking met de NOJG

verder toelichten.

Na de pauze zal **Boudewijn Revis**, die vanaf begin 2025 de nieuwe directeur van Staatsbosbeheer wordt, een toelichting geven op de ontwikkelingen binnen SBB en het regiemodel.

Agenda:

1. Opening voorzitter René Leegte
2. Ingekomen stukken en mededelingen:
3. Presentatie door **Meijers Assurantiën**
4. Verslag Algemene Ledenvergadering 16 mei 2024
5. Beleidsvoornemens 2025
6. Begroting 2025
7. Bestuursverkiezing: Marijn Boom is aftredend en niet herkiesbaar
8. **KORTE PAUZE**
9. **Boudewijn Revis**: VVD-politicus, bestuurder en op 15 maart 2025 officieel wordt benoemd als directeur bij Staatsbosbeheer. Dhr. Revis zal deze avond een toelichting geven op de ontwikkelingen binnen SBB en het regiemodel.
10. Rondvraag
11. Verloting van goederen aangeboden door adverteerders van Jacht & Beheer
12. Sluiting.

In afwachting van een goede opkomst,

Voorzitter, René Leegte

Nederlands Jacht Museum- Nieuwsbrief 2024: 3

[2024 nieuwsbrief nr 3 defDownloaden](#)

Myxomatose verspreidt zich snel bij de bruine haas in Noordrijn-Westfalen en Nedersaksen in Duitsland.

Het aantal besmette dieren in Nedersaksen en Noordrijn-Westfalen neemt snel toe. DJV vraagt dat zieke dieren worden afgevoerd en dat er meer aandacht wordt besteed aan gevallen wild. De jacht moet in de getroffen gebieden worden opgeschort, evenals het hondenwerk.

Sinds half augustus van dit jaar zijn er steeds meer gevallen van myxomatose bij bruine hazen in Noordrijn-Westfalen en Nedersaksen. De incubatietijd bedraagt slechts enkele dagen en resulteert in een zeer hoog sterftecijfer van 80 procent.

Het Federal Research Institute for Animal Health (FLI) verwacht dat het virus zich snel en verreikend zal verspreiden, ook naar andere deelstaten. Om de verspreiding van myxomatose zoveel mogelijk te beperken, adviseert de Duitse Jachtvereniging (DJV) om zieke konijnen en hazen te verwijderen en op dood wild te letten. Dode dieren moeten voor onderzoek naar het verantwoordelijke staatsbureau worden gebracht of onschadelijk worden verwijderd. Zieke dieren zijn apathisch en vertonen zwellingen en afscheiding uit de ogen en

het genitale gebied.

De DJV adviseert de jacht op hazen te vermijden in gebieden waar steeds meer gevallen wild voorkomt. In gebieden met fazanten moet de jacht worden opgeschort totdat een periode van vier weken is verstreken sinds de laatste verschijning van zieke hazen – om het alarm tijdens de epidemische fase tot een minimum te beperken. In getroffen gebieden moet hondenwerk op hazen en het doorgeven van gesleept wild worden vermeden. Gebiedseigenaren die stabiele hazenpopulaties en onopvallende aantallen gevallen wild registreren, kunnen doorgaan met jagen. Om eventuele achteruitgang van de hazenpopulaties te kunnen volgen, is een regelmatige hazentelling essentieel.

De FLI probeert momenteel uit te vinden of stekende insecten het virus kunnen overbrengen. Ook wordt onderzocht of het om zich heen grijpende virus dezelfde stam is die de afgelopen decennia verantwoordelijk is geweest voor geïsoleerde infecties bij bruine hazen in Frankrijk, Ierland, Groot-Brittannië en Spanje. De toenmalige onderzoeken bevestigden voor het eerst een myxomatosevariant die ook bruine hazen kan infecteren. In 1952 werden in een park in de buurt van Parijs wilde konijnen opzettelijk besmet met het myxomavirus om de schade aan de landbouw tot een minimum te beperken. Als gevolg hiervan kelderden de wilde konijnenpopulaties in heel Europa.